

VERŠIAVIMOSI LAIKO NUSTATYMO GALIMYBĖS MĒSINIŲ GALVIJŲ ŪKIUOSE

Pastaraisiais metais vis daugiau ūkininkų domisi galimybėmis plėtoti mėsinių galvijų auginimo verslą. Neretai išgirstama, kad ši žemės ūkio verslo šaka yra gan paprasta, nereikalaujanti daug investicijų, nereikalaujanti daug darbo jėgos. Tačiau tie mėsinių galvijų augintojai, kurie augina mėsinius galvijus dvidešimt ir daugiau metų, gali tai paneigti. Mėsinių galvijų verslas reikalauja nemažai investicijų, būtinos geros ne tik agrotechnologijų žinios, bet ir gyvulininkystės, t. y. veisimo, šėrimo, gyvulių sveikatingumo. Lietuvoje neretai mėsinių galvijų ūkiuose naudojamas natūralus kergimas, naudojant bulius reproduktorius. Jei ūkiuose naudojamas dirbtinis apvaisinimas (sėklinimas), tuomet savininkas žino ir preliminarią veršiamosios datą. Analizuojant ūkių duomenis, neretai pastebima, kad ūkiuose netenkama iki 15 proc. veršelių bei iki 7 proc. karvių, kurių brokavimo priežastys būna veršiamosios traumos arba netinkama veršiamosios pagalba. Savaiame aišku, kad svarbu žinoti kada telyčia ar karvė pradeda veršiuotis. Įprasta, kad nuo pirmųjų veršiamosios požymių iki vaisiaus atvedimo telyčioms paruošiamoji stadija trunka iki 4 valandų, o karvėms iki 2 valandų. Jei per nurodyta laikotarpį nesimato patelė neapsiveršiuoja, būtina atlikti apžiūrą ir esant poreikiui suteikti veršiamosios pagalbą. Tai ypač svarbu telyčioms. Kartais pasitaiko klaidų, kuomet telyčios kergiamos su buliais reproduktoriais, kurie yra gimę stambūs (virš 46 kg). Moksliniais tyrimais įrodyta, kad bulius reproduktorius įtakoja naujagimio svorį veršiamosios metu. Minėtas veršelių netekimas būdingas jei veršiamosysis prasideda naktį ir nėra galimybės stebėti patelės.

LSMU „Tęstinio mokymo ir konsultavimo centras“ vykdydamas parodomąjį bandymą „Inovatyvių priemonių taikymas veršiamosi laikui nustatyti mėšinių ir pieninių galvijų ūkiuose“ (Nr. 14PA-KK-18-1-03471) skirtinguose mėšinių galvijų ūkiuose įdiegė ankstyvojo veršiamosi laiko nustatymo sistemą SMARTVEL, kurios pagalba ūkininkas informuojamas SMS trumpąja žinute ir balso pranešimu, likus 20-30 minučių iki numatomo veršiamosi. Jei per nurodytą laiką veršiamasis neprasideda, būtina suteikti veterinarinę pagalbą. Ši sistema susideda iš sisteminio bloko, kuriame yra SIM kortelė bei daviklių, kurie tvirtinami ant karvės uodegos, pastebėjus artėjančio veršiamosi požymius, pvz. padidėjęs, pritvinkęs tešmuo, atsipalaidavę dubens raiščiai, pabrinkę išoriniai lytiniai organai. Lipnios juostos pagalba daviklis pritvirtinamas ant uodegos, išorinių lytinių organų aukštyje. Ūkininkai, kurių ūkiuose buvo įdiegta ši sistema, tvirtina, kad labiausiai džiaugiasi, kad nebereikia stebėti karvių, nes kiekvieną kartą atėjus į tvartą, gyvuliai sunerimsta, o naudojant sistemą nebereikia taip dažnai eiti į tvartą. Apie 70 proc. veršiamosi atvejų net nereikia suteikti pagalbos, karvė atsiveršiuoja pati, tačiau jei per nurodytą 20-30 minučių laikotarpį neapsiveršiuoja, tada atliekant apžiūrą nustatoma, kad veršelis būna pasisukęs, pasitaiko, kad užlenkta kojytė arba veršelis būna stambus. Naudojant šią sistemą veršiamosi pagalba yra

suteikiama laiku, veršelis ne pridūsta, atvedamas gyvas. Tokiu būdu ženkliai sumažinamas veršelių netekimo procentas. Ši sistema padeda sumažinti ir karvių brokavimo dėl nesusikergimo, endometritų ar kitų lytinės sistemos ligų, kurių priežastimi būna nesavalaikis veršiamosi pagalbos suteikimas.

Savaime aišku, kad būtinos tam tikros sąlygos norint naudoti šią sistemą ūkiuose. Kaip jau minėta, būtina ant uodegos uždėti daviklius, tad reikia turėti sąlygas karves ar telyčias fiksuoti. Tai gali būti atliekama naudojant stakles arba tiesiog įrengus fiksuojamus šėrimo stalo atitvarus. Nuėmus daviklį nuo apsiveršėjęs karvės, jį galima naudoti iškart kitai patelei.

Parodomąjį bandymą eigoje nustatyta, kad savalaikis veršiamosi pagalbos suteikimas sumažina veršelių netekimą kelis kartus, o karvių reprodukcinis ciklas atsistato greičiau. Tokiu būdu mažinamos veterinarinės išlaidos, mažėja gaminamos produkcijos savikaina, užtikrinama gyvūnų gerovė.

